

Kursansvarleg si evaluering av CELL-finansierte endringar i undervisninga i JUS3220: Rettshistorie 2020-2022

Frå hausten 2020 vart det gjennomført to endringar i undervisninga i JUS3220: Rettshistorie med støtte frå og i samarbeid med CELL. Endringane gjaldt førelesingane og kursundervisninga. Ambisjonen med endringane var ein overgang frå å lære studentane kunnskap, til å utvikla deira evner til å delta i ein kunnskapsproduserande prosess.

Faktiske endringar

Frå og med haustsemesteret 2020 vart dei ordinære førelesingane over pensum i JUS3220 filma. Førelesingstida som vart frigjort, vart i staden nytta til Spørsmåls- og kjedeførelesingar. I praksis vil det seia at dei filma førelesingane over pensum vart lagt ut stykkevis kl. 8 på morgonen i løpet av dei to fyrste vekene av undervisninga. Kl. 14-16 var det så halde ei førelesing der det vart svart på dei spørsmål som førelesaren hadde fått inn frå studentane knytt til dei filma førelesingane eller pensum dei var basert på. Tida som var til overs, vart brukt til å trekkja fram kjelder som illustrerte og utdjupa det som var tatt opp i dei filma førelesingane lagt ut den dagen.

Frå òg med hausten 2021 vart kursundervisninga strukturert rundt ein *flipped classroom*-modell. Det vil seia at kvar kursgruppe vart delt opp i sju undergrupper, som kva fekk ei oppgåve dei skulle presentera for dei andre på kurset. Dei sju oppgåvene dekkja samla heile pensum. Oppgåva vart av undergruppa fyrst disponert, så fekk dei éin time rettleiing på disposisjonen av kursleiar, før dei deretter laga den ferdige presentasjonen som dei haldt for den samla kursgruppa. Disposisjonen frå presentasjonen vart lagt ut på Canvas i ettertid, slik at kursgruppa fekk disponert heile pensum, og kunne bruka disposisjonane til repetering før eksamen.

Erfaringar med omlegginga av førelesingane

Innspeling og redigering av dei filma førelesingane gjekk raskt og effektivt. Det har ikkje kome negative tilbakemeldingar på at ein har filma førelesingar i JUS3220. Ein skal då ha i minnet at det på grunn av korona var filma førelesingar i dei fleste fag tre av dei fire semestera ein har hatt filma førelesingar i faget, og ein kan ikkje utelukka negative tilbakemeldingar i framtida.

Vi har fått gode tekniske løysingar og rutinar på når dei skal leggjast ut til studentane. Sjølv om dette kom på plass skikkeleg fyrst hausten 2021, har det ikkje kome negative tilbakemeldingar på dette.

Det har heller ikkje kome negative tilbakemeldingar på innhaldet eller formidlinga i førelesingane. Det er då teke atterhald om nokre få tilbakemeldingar med ønskje om at førelesingane skulle ha vore haldne på bokmål, som ikkje er relevante tilbakemeldingar.

Det har vore eit par tilbakemeldingar på at det å ha både filma førelesingar over pensum og Spørsmåls- og kjedeførelesingar fører til at det vert dobbelt opp av førelesingar i JUS3220. Men slike tilbakemeldingar er absolutte unnatak, og både av studentevalueringane og egne erfaringar ser det ut til at studentane set pris på ordninga, og opplever det som eit dobbelt så godt tilbod som ei dobbel byrde.

Spørsmåls- og kjedeførelesingane er eit tilbod som supplerer dei filma førelesingane. Det vil seia at ein ikkje tek opp på Spørsmåls- og kjedeførelesingane noko som direkte kjem på eksamen, men lagar ein vidare og djupare kontekst til pensum. Likevel har det møtt mellom 70 og 110 personar på zoom-førelesingane, med eit snitt på 90 personar. Desse førelesingane vart ikkje filma. På Spørsmåls- og kjedeførelesingane hausten 2022 møtte mellom 50 og 100 personar, med eit snitt på mellom 70 og 80 personar. Desse førelesingane vart filma og normalt lagt ut same dagen.

Det har kome inn mange spørsmål til Spørsmåls- og kjedeførelesingane hausten 2020, våren 2021, og hausten 2022. Hausten 2021 og våren 2022 var det færre spørsmål som kom inn, men likevel mange nok til å setja sitt preg på førelesingane. Nedgangen i spørsmål kan koma av at førelesingane vart haldne på zoom, og at studentane trøtna meir og meir på den undervisningsforma. I alle høve var det fleire spørsmål enn nokon sinne hausten 2022, som igjen kan skuldast at studentane sette pris på å sitja i førelesingslokalet og ha ein førelesar dei kunne vera i dialog med.

Viktig for spørsmålsfrekvensen hausten 2022 var òg at tredje studieårsansvarleg laga ei ordning i Canvas som gjorde at studentane kunne stilla anonyme spørsmål der både før og under førelesinga. Det at det kom inn skriftlege spørsmål på Canvas under førelesinga gjorde at studentane byrja å stilla spørsmål munnleg, og det kom mellom fem og åtte spørsmål munnleg frå salen på kvar førelesing i haust.

Hausten 2022 måtte eg som førelesar avgjera at spørsmål ikkje skulle ta meir enn éin av to førelesingstimar, sidan det ved to høve var nok spørsmål til å fylla i alle høve halvanna

førelsingstime. Dette for at studentane skulle få repetert tema i dei filma førelsingane lagt ut den dagen gjennom ein gjennomgang av utvalte rettshistoriske kjelder. Kjeldene var nesten alltid digitalisert kjelder som er gratis tilgjengeleg på internett, slik at studentane lærte å bruka ulike plattformer til kjeldesøk ved sida av at dei gjennom kjeldene fekk perspektiv på pensum. Eksamen viser at studentane har fått høgare kjeldemedvit og kjeldebrukskunnskap enn føre omlegginga av førelsingane i 2020. Særleg eksamen hausten 2020 viser at førelsingane har bidratt til dette på ein svært positiv måte.

At dei ordinære førelsingane over pensum er filma, betyr at ein har langt større fleksibilitet i dei førelsingane som ikkje er filma. Dermed kan ein svara på spørsmål som studentane har dette semesteret, og ein kan velja ut nye kjelder å presentera etter kvart som ein som førelesar utvidare sine perspektiv og sin kunnskap, slik at førelsingane heile tida er i forskningsfronten. Det betyr ikkje at Spørsmåls- og kjedeførelsingane er heilt annleis frå eit semester til eit anna, men til no vil eg seia at 80% av spørsmålsdelen og 20% av kjelledelen i førelsingane vert endra frå år til anna. Dette gjer det òg meir moro å førelesa, noko ein kan anta at smittar over på studentane.

Erfaringar med omlegginga av kursopplegget – *flipped classroom*

Alt hausten 2021 opplevde kurshaldarane ei stor betring i kvaliteten på kurs i JUS3220 gjennom å bruka *flipped classroom*. Motivet for å innføra endringar, var låg studentdeltaking i kursundervisninga. Gjennom at studentane presenterte for kvarandre, gjekk studentdeltakinga naturlegvis dramatisk opp. Kvaliteten varierte på den førebels disposisjon som vart levert til kurshaldar for rettleiing, men kurshaldarane opplevde at rettleiinga vart omsett til praktisk handling, slik at sjølve presentasjonen var innhaldsmessig tilfredsstillande eller betre.

Presentasjonane i dei følgjande semestera har halde fram med å vera tilfredsstillande eller betre. Det vil seia at alle presentasjonar held det nivået dei må innhaldsmessig for å ha ein undervisande effekt. Og så er det gode presentasjonar som dei andre på kurset kan læra mykje av, og så er det dei heilt strålende presentasjonane. Spennet er ganske stort. På mine to kursgrupper med 16 presentasjonar i år var to akkurat gode nok, to heilt superbe, og dei resterande 12 gode og interessante. Mitt inntrykk er at om lag der ligg nivået i dei fleste kursa.

Når det gjeld forma på presentasjonane, så er dei på same nivå eller eit nivå over det innhaldsmessige. Det vil seia at studentane utviklar gjennom kursopplegget sin munnlege presentasjonsdugleik på ein god måte. Studentpresentasjonar utan føregåande rettleiing ville ikkje har gjeve same nivå på undervisninga, og same utvikling av presentasjonsdugleiken. Den ville òg

ha gjeve mindre deltaking på kurssamlingane av dei studentane som ikkje har presentasjon, fordi rettleiinga gjev ein garanti for at presentasjonen har tilstrekkeleg kvalitet.

Sjølvsagt om kursleiarane alt får hausten 2021 opplevde at presentasjonane hadde tilstrekkeleg eller betre nivå, så hadde ikkje diskusjonane i kursgruppa etter presentasjonane same kvalitet. Fleire kursleiarar var misnøgde over at det var bare dei som hadde spørsmål til dei som presenterte, og slik måtte driva diskusjonen aleine. Difor innførte ein våren 2022 ei ordninga med at alle som presenterte på kurssamlingane òg skulle vera opponantar på ein presentasjon. Dette har fungert ganske bra. Det er ikkje alle grupper som er like godt førebudd til å vera opponantar som til å presentera sjølve. Men likevel har ordninga gjort at diskusjonen går lettare etter presentasjonane, sjølv om den kunne ha vore enno meir aktivitet.

Det å laga ein disposisjon, delta på rettleiing og halda ein presentasjon på kurssamlingane på JUS3220, er obligatorisk. Det vil seia at får ein ikkje godkjent presentasjonen, så får ein ikkje ta eksamen. Til no har alle studentar presentert og tatt eksamen. Å opponera er ikkje obligatorisk. Likevel møter og opponerer mange studentar. Å delta på kurssamlingar utan når ein sjølv skal presentera, er ikkje obligatorisk. Likevel møter minst 2/3 av studentane, truleg på grunn av kvaliteten på presentasjonane etter føregåande rettleiing.

Det har vore ein del negative tilbakemeldingar på at det er obligatorisk å presentera på kurssamlingar, og at ein i staden for studentpresentasjonar vil at kursleiar skal presentera tema. Dette heng nok delvis saman med at dette ikkje er ei undervisningsform som alle studentar likar og finn lærerik, og delvis heng det saman med at ein del studentar har arbeid ved sida av studiane, enno ikkje har reist til Oslo for å byrja semesteret, eller av andre grunnar har problem med å møta opp på obligatorisk undervisning. Mitt inntrykk er likevel at dei studentane som møter jamt på fleirtalet av kurssamlingar er nøgde med tilbodet og deltek på samlingane fordi dei finn det lærerikt.

Gjennom studentevalueringane har studentane ytra ønske om at ei føreløsing vert dedisert til repetisjon rett før eksamen. Det vart gjennomført hausten 2022, og ordninga er tenkt vidareført. Som føreløsar har eg observert at studentane ønskjer meir kunnskap om korleis ein skriv ein heimeeksamen, og korleis ein skriv akademisk. Det er no sett av to føreløsingstimar til dette på slutten av føreløsingsserien.

Evaluering av føreløsingane

Som kursansvarleg er eg svært nøgde med delinga mellom filma føreløsingar over pensum, og Spørsmåls- og kjedeføreløsingar. Dette fordi det gjev høve til å koma i dialog med studentane

om det dei finn er vanskeleg å læra og forstå, fordi det gjev høve til å fokusera på rettshistoriske kjelder og kjeldebruk, og fordi det gjer det meir utfordrande og interessant å førelesa. Ordninga er ikkje kostnadskrevjande, og det har kome får negative tilbakemeldingar frå studentane på det.

Mengda spørsmål som har kome inn under førelesingane tek eg som eit teikn på at spørsmålsdelen av førelesingane fungerer som intendert. At studentane hausten 2022 òg stilte spørsmål under førelesingane både skriftleg og munnleg, skapte eit dialogklima som eg trur fremma læring og interesse.

Det har på eksamen vorte stilt høgare og høgare krav til studentane sin kjeldebruksdugleik, og den har òg vorte betre og betre. Dette tek eg som eit teikn på at kjeldedelen av førelesingane fungerer som intendert.

Samla sett meiner eg mykje taler for, og ikkje noko taler imot, at ordninga bør halda fram.

Evakuering av kursordninga – *flipped classroom*

Som kursansvarleg er eg fagleg svært nøgd med bruken av *flipped classroom* i kursundervisninga. Presentasjonane held heile tida tilstrekkeleg nivå, og det er i seg sjølv nok til å seia at ordninga fungerer. Men dei fleste presentasjonane ligg over tilstrekkeleg nivå, som vil seia at studentane som presenterer har svært høgt læringsutbytte, og studentane som er tilhøyrarar har ein høgt læringsutbytte. (Læringsutbyttet vil alltid vera høgare for dei som arbeider med tema enn for dei som får det presentert). Dette talar for at ordninga vert vidareført.

Overgangen til nytt kursopplegg med obligatorisk presentasjon, gjorde at talet på kurssamlingar auka frå fire til seks kvart semester. Samstundes har Marit Halvorsen ikkje lenger høve til å ha kursundervisning, Dag Michalsen har ikkje lenger høve til å ha kursundervisning på hausten, Maria Astrup Hjort har ikkje høve til å ha kursundervisning på våren, og eg hadde sjølve fritak frå undervisning det akademiske året 2021-2022 (men tok meg bare fri våren 2022) som leiar for eit prosjekt på Senter for grunnforskning. Dette har gjort at vi hausten 2021 og våren 2022 måtte leiga inn stipendiat Marius Kjølstad frå Bergen til å halda kurs i JUS3220. Denne vanskelege personalsituasjonen er frå våren 2023 løyst ved at Morten Nadim er tilsett som lektor ved Institutt for offentleg rett. Saman med meg sjølv kan ha ta fire av seks kurs kvart semester. På hausten kan Maria Astrup Hjort ta to kurs, og på våren kan Dag Michalsen ta to kurs. Dermed er vi fullt dekkja. Linn-Aurora Wengen i Universitetsforlaget kan unnataksvis ta eitt kurs, og tek då eitt av mine kurs. I reserve har ein professor Geir Heivoll ved Politihøgskulen, som frå 2024 igjen kan ta kursundervisning i JUS3220 etter å ha avslutta eit forskingsprosjekt.

Overgangen til nytt kursopplegg med obligatorisk presentasjon fører til auka administrasjon. Som Kursansvarleg opplever eg at svært mange studentar tek kontakt fordi dei har vanskeleg for å koma fri den dagen dei vert sett opp for å få rettleiing eller halda presentasjon. Dette skuldast igjen at JUS3220 går heilt fyrst i semesteret, og dermed må påmeldingsfristen for kursa koma tett opp til at kursundervisnings tek til. Dermed kjem dato for rettleiing og presentasjon på kort varsel, og mange studentar får problem fordi dei har jobb eller andre gjeremål som kjem i vegen. At kurset kjem tidleg i semesteret, og at mange studentar har arbeid og andre gjeremål ved sida av studiane, er det ikkje noko å gjera noko med. Mi ekstra arbeidsbyrde på grunn av dette kan kanskje lettast noko gjennom meir ponegtert informasjon før kursstart. Erfaring viser likevel at studentane i liten grad lesar informasjon som kjem før undervisninga tek til.

Undervisningspersonalsituasjonen for JUS3220 har våren og hausten 2022 vore krevjande, men skal no vera løyst. Den ekstra arbeidsbyrde som følgjer med at studentar i dag forventar at kursansvarleg tek sosialt ansvar for læringsmiljøet i brei forstand, og dermed for eventuelle kollisjonar mellom obligatorisk undervisning og andre gjeremål, vil derimot truleg auka jamt i åra som kjem. Eg har likevel kome til at eg vil tilrå at ordninga held fram. Dette fordi nivået på studentpresentasjonane viser at læringsutbyttet er høgt for dei som presenterer, og fordi oppmøtegraden viser at tilhøyrarane har utbytte av presentasjonane og den påfølgjande oppponeringa og diskusjonen. Samanliknar ein i tillegg det gamle og det nye opplegget, så meiner eg som fagansvarleg å sjå at det er svært stor forskjell i læringsutbytte til studentane.

Eg vil likevel peika på at det at fagansvarleg ikkje har godtskrive noko for sin arbeidsinnsats utover faktisk undervisning, gjer at ordningar som krev meir administrasjon vert meir byrdefulle enn dei burde vera.

Evalueringsav samarbeidet med studieadministrasjonen

Ei kvar kursgjennomføring er heilt avhengig av eit tett samarbeid mellom fagansvarleg og årsansvarleg. Noko eg sterkt saka når eg kom til Juridisk fakultet i 2019, var kjensla av at ein saman er eitt team som arbeider mot same mål. Dette skuldast delvis at det var mykje sjukemeldingar og fleire korttidsvikarar inne som årsansvarleg. Dette har betra seg, og samarbeidet no er tett og godt. Eg vil framheva tredjeårsansvarleg Halvor Ingvaldsen si løysing i Canvas for å stilla spørsmål anonymt, som eit døme på kva ei teamkjensle og eit godt samarbeid for å nå same mål kan resultera i, og som ein som fagansvarleg er heilt avhengig av.

Straks eit kursopplegg får ein obligatorisk del, så vert det langt meir krevjande å administrera. Det er det for fagansvarleg, som nemnt ovanfor, men ikkje minst for årsansvarleg. Difor er studieadministrasjonen og tredje studieårsansvarleg sine innspel til omlegginga av undervisninga i JUS3220 svært viktige.

Kva kan gjerast betre

Førelesingar

Studentane stiller spørsmål før og under førelesingane, og kjeldebruksdugleiken deira har auka monaleg. Men det å skriva ein lengre juridisk og akademisk tekst, slik ein gjer på heimeeksamen, er dei lite røynd med. Difor brukar vi no to timar av førelesingstimane på dette. *Vert det vedtatt at ordninga skal vidareførast, bør det vurderast om faget skal styrkast med fleire førelesingstimar om vert øymerka nettopp skriving av ein lengre juridisk og akademisk tekst.* Dette er førelesingar som kan gå parallelt med kursundervisninga i andre halvdel av undervisningsperioden, og kan knytast tettare til det å laga ein disposisjon for den obligatoriske presentasjonen. Det er altså tale om få ekstra kostandar som har potensiale til å ha svært god effekt.

Kursundervisning

Læringsutbyttet for dei som presenterer under kurssamlingane er alt så høgt at det nok bare kan utviklast noko vidare. Læringsutbytte gjennom opponering og diskusjon kan derimot utviklast ein god del vidare. Ein måte vil vera å gjera opponeringa obligatorisk. Men med det aukar administrasjonsbyrde monaleg, og truleg meir enn det som kan forsvarast med auka læringsutbytte. *Eit alternativ er å laga ein mal som opponentane skal bruka for å strukturera sine synspunkt på presentasjonen si form og innhald.* Det er lite ressurskrevjande, kan føra til auka merksemd om korleis ein byggjer opp ein god presentasjon, og kva ein kan forventa av innhald. *Om ordninga vert vedtatt vidareført, vil dette verta innført våren 2023 utan at det trengst tilførast ekstra ressursar.*

Eksamen

Endringane i undervisninga i JUS3220 kan samanfattast, slik det er gjort innleiingsvis i denne evalueringa, som ein overgang frå å læra kunnskap, til å utvikla evner til å delta i ein kunnskapsproduserande prosess. Dette siste skal eksamen vera ein prøve på.

Karakterane på eksamen har ikkje gått opp etter omlegginga av førelesingane og kursundervisninga. Dette uroar meg som kursansvarleg, fordi mi erfaring frå førelesingane og kursundervisninga er at dei studentane som følgjer undervisninga når eit høgare kunnskapsnivå enn tidlegare. Dette skjer gjennom at dei utviklar evna til å delta i ein kunnskapsprodusera prosess som eit resultat av meir fokus på kjelder og kjeldebruk i førelesingane, og at dei deltek i undervisninga gjennom å presentera for dei andre studentane. Dette burde ha auka avstanden

mellom dei som følgjer og dei som ikkje følgjer undervisninga, slik at ein karaktermessig ikkje fekk ei stor gruppe studentar som får C. Dette var til dømes tilfellet med min eigen eksamenskommisjon hausten 2022. Men karakterane samla på JUS3220 speglar ikkje dette. Årsaka kan skuldast at sensorane ikkje har lagt om fokus på same måte som studentane, og premierer meir kunnskap enn evne til å delta i ein kunnskapsproduserande prosess. Dette kan sensorar til dømes gjera gjennom å gje god uttelling for kjeldebruk meir enn for positiv kunnskap.

Eg meiner med andre ord å sjå at undervisningsomlegginga har endra studentane si læring, men ikkje sensorane si premiering av læringa. Om dette ikkje vert endra på, vil ein ikkje få full uttelling av kursomlegginga. For å kartleggja problemet kjem eg hausten 2022 til å delta i alle klagekommisjonar som ikkje gjeld mine egne oppgåver. Når klagesensuren er over, kjem eg til å lesa eit breitt utval av eksamensoppgåver for å enno vidare kartleggja kva som skjer under sensurprosessen. Denne kunnskapen skal eg så bruka til å fyrste omgang laga ein generell rettleiar for sensur i JUS3220 våren 2023. Vidare skal eg sjølv og min særers erfarne kollega Dag Michalsen ha fleire eksamenskommisjonar, slik at vi kan vera med å sikra samsvar mellom ambisjonane for læring i JUS3220, og korleis ein sensurerer i faget. Dette fordrar inga tilføring av ressursar.

Ressursar

Samla sett ønskjer eg å be om vidareføring av dei ressursane som har gjort omlegging av kursundervisninga mogeleg. Ei vidare utvikling av førelesingane, av opponering og diskusjon på kursa og av sensur kan fagansvarleg sørga for utan vidare ressurstilgang.

Jørn Øyrehagen Sunde

Oslo 17. oktober 2022